

İBN HALDUN
ÜNİVERSİTESİ

BAŞAKŞEHİR
BELEDİYESİ

TOPLUM 5.0:

DİJİTAL DENGE,
SORUMLU TEKNOLOJİ KULLANIMI
VE BAĞIMLILIKLA MÜCADELE
DESTEK PROGRAMI

PROJE BAŞVURU REHBERİ

Başvuru Tarihleri:
20 Ocak - 4 Nisan 2025

İHUVATION
PROJE DESTEK OFİSİ

BAŞAKŞEHİR
LIVING
LAB

İÇİNDEKİLER

1

PROGRAM AMAÇ VE HEDEFLERİ

2

BAŞVURU KURALLARI

3

ÇAĞRI TAKVİMİ

4

DEĞERLENDİRME

5

UYGULAMA

6

İZLEME FAALİYETLERİ

7

İLETİŞİM BİLGİLERİ

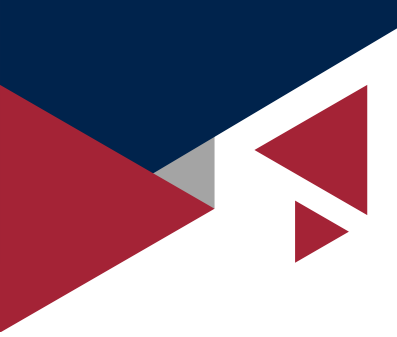
1. Projenin Amaç ve Hedefleri:

İbn Haldun Üniversitesi (İHÜ), gelecekte güçlü ve yaygın etkiye sahip, sayılı köklü araştırma kurumlarından biri olma hedefi ile etki değeri yüksek araştırma projeleri üretmek ve böylece günümüz sorunlarının çözümüne katkı sağlayarak toplumu geleceğe hazırlamayı hedeflemektedir.

İHÜ, gelişen dijital teknolojilerin toplumsal faydaya dönüştürülmesinde en etkili yöntemleri ülkemize kazandırmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, çağrı rehberinde belirtilen “Dijital Bağımlılık” konusunu ele alacak proje önerilerini desteklemek suretiyle kamu, üniversite, sanayi ve sivil toplum kesimleri iş birliği ile proje çıktılarının karar alıcılara sunulmasına yönelik Hibe Programı hayata geçirilmiştir.

2023 yılı mayıs ayında YÖK tarafından üniversitemize yüklenen “Dijital Sosyal Bilimler alanında Uzmanlaşan Üniversite” misyonu ile 2025 yılında, “Toplum 5.0: Dijital Denge, Sorumlu Teknoloji Kullanımı ve Bağımlılıkla Mücadele Destek Programı” rehber öncelikleri doğrultusunda gerçekleştirilecektir.

“Toplum 5.0: Dijital Denge, Sorumlu Teknoloji Kullanımı ve Bağımlılıkla Mücadele” destek programı kapsamında sosyal öncelikli alanları ele alan araştırma ve/veya uygulamaya yönelik yenilikçi proje fikrine sahip üniversite öğrencileri ve personeli, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluş çalışanlarının başvuruları beklenmektedir.

Başvuru Rehberinin ilerleyen bölümlerinde projelerde aranan özellikler hakkında daha detaylı bilgiye ulaşabilirsiniz. Ayrıca Hibe Programı sürecinin nasıl işlediği, hedef kitle ve öncelikler hakkında ihtiyaç duyacağınız tüm bilgileri program web sayfasında (prodes.ihu.edu.tr) bulabilirsiniz.

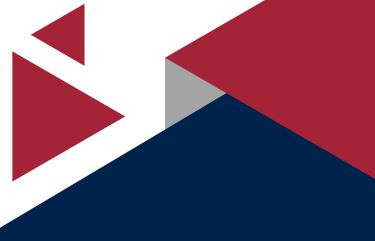
2. Başvuru Kuralları

2.1 Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu

Çağrı kapsamında uygun başvuru sahipleri aşağıdaki gibidir:

- Yükseköğretim kurumu akademisyen, öğrenci ve personeli,
- Kamu ve özel sektör çalışanları,
- Sivil toplum alanındaki iş insanları,

Başvuru sahipleri birden fazla başvuru yapabilecektir. Ayrıca, başvuru sahiplerinin birden fazla projenin ortağı olması mümkündür. Destek programı kapsamında kamu/üniversite/sanayi/sivil toplum paydaşlarının iş birliği ile gerçekleştirecek başvurular, değerlendirme sürecinde önceliklendirilecektir.

2.2 Program Çağrısının Konusu ve Tematik Alanı

Dijital Bağımlılık:

Dijital bağımlılık, sürekli artan teknoloji kullanımıyla giderek yaygınlaşan ve bireylerin yaşam kalitesini olumsuz etkileyen modern çağın önemli bir sorunu haline gelmiştir. Bu durum, özellikle sosyal medya, oyunlar ve sürekli çevrimiçi kalma gereksinimi gibi alanlarda kendini göstermektedir. Birçok bilimsel çalışma, sosyal medya ve çevrimiçi oyunların yoğun kullanımının zihinsel sağlık üzerindeki olumsuz etkilerini belgelemektedir. Araştırmalar, bu teknolojilerin aşırı kullanımının, özellikle gençler arasında, dikkat eksikliği, uyku problemleri ve sosyal izolasyon gibi sorunlara yol açabileceğini göstermektedir. Bu nedenle, dijital bağımlılığın hem bireysel hem de toplumsal düzeyde ciddiye alınması gereken bir sağlık meselesi olduğu giderek daha fazla kabul görmektedir.

Dijital bağımlılık üzerine çalışma yapan bazı önemli otorite kuruluşlar arasında Dünya Sağlık Örgütü (WHO) yer almaktadır. WHO, "Oyun Bozukluğunu Uluslararası Hastalık Sınıflandırması (ICD-11) içinde tanımış ve bu durumu resmi bir sağlık sorunu olarak sınıflandırmıştır. Bu tanımlama, 2018 yılında yapılan ICD-11 güncellemesi ile resmîyet kazanmış olup, dijital bağımlılığın etkilerini izlemek ve bu sorunları ele almak için uluslararası sağlık politikaları geliştirmede kullanılmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Avrupa Bölge Ofisi'nin 25 Eylül 2024 tarihinde yayımladığı "Teens, screens and mental health" başlıklı raporuna göre, ergenler arasında sorunlu sosyal medya kullanımı 2018 yılında %7 seviyesindeyken, 2022 yılında %11'e yükselmiştir. Bu bulgular, 2022 yılında 44 ülke ve bölgeden yaklaşık 280.000 gencin katılımıyla gerçekleştirilen "Health Behaviour in School-aged Children" (HBSC) çalışmasının sonuçlarına dayanmaktadır.

Aynı raporda, "Oyun Bozukluğu İzleme Programı" kapsamında yapılan bir diğer çalışma da ele alınmıştır. 2020 yılında başlatılan bu çalışmaya göre, ergenlerin yaklaşık %12'sinin oyun bağımlılığı geliştirme riski altında olduğu belirtilmiştir. WHO, bu tür dijital davranışların ergenlerin zihinsel sağlık ve genel refahı üzerindeki olası etkilerine dikkat çekmektedir.

Oyun bağımlılığı, oyun oynama üzerinde kontrol kaybı, diğer aktiviteler yerine oyuna öncelik verme ve olumsuz sonuçlara rağmen oyun oynamaya devam etme gibi özelliklerle tanımlanmaktadır.

Bunlara ek olarak, UNICEF'in Ekim 2023'de yayınladığı "ocukların evrim İçi Dünyada Karşılaştığı Riskler" başlıklı raporuna göre, çocuklar içerik, iletişim ve davranış riskleriyle karşı karşıya bulunmaktadırlar. İçerik riskleri, çocukların uygunsuz materyallere maruz kalmalarını; iletişim riskleri, çeşitli istismar risklerini; davranış riskleri ise riskli içeriklerin üretilmesini içermektedir. Bu bilgiler, çocukların çevrim içi güvenliğini sağlamak için gerekli olan bilgi ve becerilerin artırılmasının ne denli önemli olduğunu vurgulamaktadır. Raporda belirtilen önerilere göre, bu tür risklerle etkin bir şekilde mücadele edebilmek için eğitim programlarının güçlendirilmesi şarttır.

Dünya Sağlık rgtu ve UNICEF gibi otorite kuruluşların dijital bağımlılıkla ilgili çalışmaları küresel ölçekte önemli bir rehber niteliği taşırken, bu alanda Türkiye'de yürütülen çalışmalar da dikkat çekmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından düzenlenen "Dijital Oyun Bağımlılığı alıştayı" sonucunda yayımlanan raporda, dijital oyun bağımlılığının çocuklar ve ergenler için ciddi bir halk sağlığı sorunu olduğu belirtilmiştir.

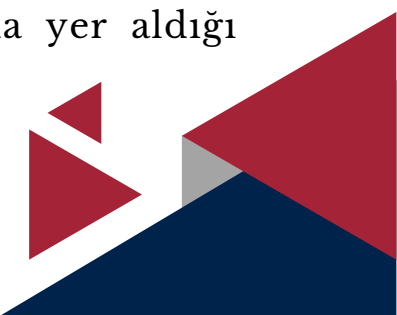

Rapor, dijital oyunların çocukların sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimine olan olumlu etkilerinin yanında bağımlılık, akademik başarısızlık, sağlık sorunları ve sosyal izolasyon gibi olumsuz etkilerini de vurgulamaktadır. Türkiye'deki çocukların %26,6'sının günde 2-3 saatten fazla dijital oyun oynadığı, %3,1'inin klinik düzeyde oyun bağımlılığı riski taşıdığı ve özellikle ergenlerin %9,3'ünün aşırı oyun oynama davranışları sergileyerek akademik performansı, sosyal ilişkileri ve genel sağlık durumlarını olumsuz etkileyebileceği ifade edilmiştir. Çalıştayda, dijital bağımlılığın akademik performansı, sosyal ilişkileri ve genel sağlık durumunu olumsuz etkileyebileceği vurgulanmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın 2024 yılı stratejik planında dijital bağımlılık, ciddi bir toplumsal sorun olarak ele alınmıştır. Stratejik plan, dijital bağımlılığın özellikle çocuklar ve gençler üzerindeki zararlı etkilerini vurgulayarak, toplumda bu konuda geniş çaplı bir bilinç oluşturulmasının önemine işaret etmektedir. Rapor, dijital bağımlılığın yaygınlığını ve bu durumun bireylerin sosyal ilişkileri, akademik performansı ve genel sağlık durumu üzerindeki olumsuz etkilerini detaylandırmaktadır. Bu bağlamda, dijital bağımlılığın toplum sağlığını tehdit eden bir sorun olarak kabul edilmesi ve çözüm yollarının araştırılması gerektiği belirtilmektedir. Bakanlık, bu soruna dair farkındalığı artırmak ve etkili müdahale yöntemlerini geliştirmek amacıyla stratejik bir yaklaşım benimsemiştir.

Yeşilay'ın 2023-2025 Stratejik Planı'nda, teknoloji bağımlılığının özellikle genç nüfus arasında ciddi bir sorun haline geldiği belirtilmektedir. Türkiye genelinde yapılan araştırmalara göre, gençlerin %26'sının günde 4 saatten fazla dijital ekran başında zaman geçirdiği, bu sürenin büyük bir kısmının dijital oyunlar ve sosyal medya kullanımıyla harcandığı ifade edilmektedir. Ayrıca, gençlerin %8'inin teknoloji bağımlılığı risk grubunda yer aldığı vurgulanmaktadır.

Bu bağımlılığın, sosyal ilişkilerde zayıflama, fiziksel aktivitede azalma ve akademik başarıda düşüş gibi olumsuz sonuçlara yol açtığı belirtilmektedir.

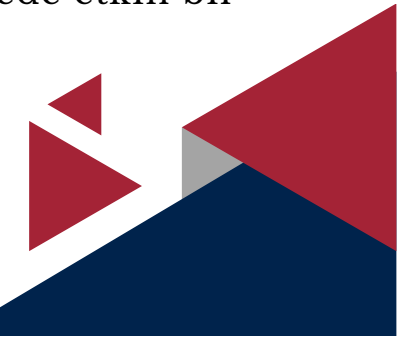
Başakşehir Belediyesi'nin 2025-2029 Stratejik Planı'nda, teknoloji bağımlılığı, hızla gelişen dijital çağın bir sonucu olarak özellikle gençler ve çocuklar arasında giderek artan bir sorun olarak öne çıkmaktadır. Planda, teknoloji bağımlılığının bireylerin sosyal ilişkilerini, akademik başarılarını ve genel sağlık durumlarını olumsuz etkileyebileceği vurgulanmıştır. Bu bağlamda, dijital okuryazarlığın artırılması ve sorumlu teknoloji kullanımının teşvik edilmesi gerektiğine dikkat çekilmektedir.

Ayrıca, dijital bağımlılıkla mücadelede farkındalık çalışmaları ve eğitim programlarının önemine değinilmiştir.

İbn Haldun Üniversitesi, dijital bağımlılık konusunda Rehberlik ve Danışmanlık Eğitim Merkezi (REDAM) aracılığıyla bir strateji geliştirmiştir. Bu strateji, öğrencilerin dijital bağımlılığın olumsuz etkilerinden korunmalarını sağlamak ve bilinçli teknoloji kullanımını teşvik etmek üzerine odaklanmaktadır.

2025 yılı "Toplum 5.0: Dijital Denge, Sorumlu Teknoloji Kullanımı ve Bağımlılıkla Mücadele Destek Programı" kapsamında, İbn Haldun Üniversitesi, Yeşilay Derneği ve Başakşehir Belediyesi işbirliği ile yenilikçi projelere maddi olarak destek sağlayarak dijital bağımlılığın farkındalığına ve önlenmesine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Bu program, üniversite öğrencileri ve personeli, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluş çalışanlarını kapsayacak şekilde geniş bir katılımı teşvik etmekte ve dijital bağımlılıkla mücadelede etkin bir rol oynamayı hedeflemektedir.

2.3 Hibe Tutarı ve Bütçe

2025 yılı Hibe Programı kapsamında toplamda **1.250.000 TL** destek verilecektir. Projeler, yarışma usulüyle değerlendirilecek ve hibe tutarları, en başarılı projeden başlanarak dağıtılacaktır. Hibe tutarları, birinci sıradaki projeye **en fazla 600.000 TL**, ikinci sıradaki projeye **en fazla 400.000 TL** ve üçüncü sıradaki projeye **en fazla 250.000 TL** olarak belirlenmiştir.

Projeler, alanında uzman ve tarafsız hakemler ile bir proje komisyonu tarafından değerlendirilecek olup bu değerlendirme, projelerin inovasyon seviyesi, uygulama potansiyeli ve toplumsal katkısı gibi kriterler göz önünde bulundurularak yapılacaktır. Değerlendirme sonucunda bu kriterleri karşılayan ve en üst sıralarda yer alan üç projeye sırasıyla destek sağlanacaktır.

Çağrı rehberinde belirtilen nitelikte başvuru olmaması durumunda İbn Haldun Üniversitesi kalan fonların kullanılmaması hakkını saklı tutar.

Proje bütçesi değerlendirilirken, bütçenin gerçekçi olması (kurumun altyapı kapasitesi ve proje fikrinin uygulanabilirliği açısından), donanım ve insan kaynakları kalemlerinin bütçenin genel dengesi gözetilerek oluşturulmuş olması, bütçede yer verilen masrafların projenin amacı ve faaliyetleri ile ilişkilendirilebilir olması önemli olacaktır.

Talep edilecek hibe miktarı sahadaki tecrübe, yıllık bütçe, insan kaynakları (tam/kısmi zamanlı çalışan) gibi faktörler dikkate alınarak belirlenmelidir.

Hibe almaya hak kazanan projelerin hibe ödemeleri aşağıda belirtilen süreçte 3 parça halinde ara raporlara istinaden yapılacaktır:

- %40'ı, kurum ile imzalanan protokolün ardından projenin başlamasını takiben **20 iş günü** içinde;
- %40'ı kurumun ilk ara raporu eksiksiz teslim etmesi ve raporun onaylanmasının ardından **20 iş günü** içinde ödenmektedir.
- %20'ı kurumun nihai raporu eksiksiz teslim etmesi ve raporun onaylanmasının ardından **20 iş günü** içinde ödenmektedir.

2.4. Başvuruların Alınması

Başvurular, prodes.ihu.edu.tr adresinden çevrimiçi olarak alınmaktadır. Geçerli bir başvuru için gerekli dokümanlar web sitesinde yer alan formatta şekil şartlarına riayet ederek hazırlanmalı, **4 Nisan 2025 saat 17.00 'e kadar** sisteme eksiksiz bir biçimde yüklenerek gönderilmiş olmalıdır. İlgili tarih sonrası iletilen ve/veya belirtilen şekil şartlarına uygun olmayan başvurular kesinlikle değerlendirmeye alınmayacaktır.

Başvuru sisteminde proje adı, bütçesi, süresi vb. gibi alanlar doldurulmalı, akabinde taslak dokümanlar doğrultusunda hazırlanan ekler ilgili alanlara "pdf" formatında yüklenmelidir.

Sisteme yüklenmesi gereken belgeler aşağıdaki gibidir:

- EK 1:** Proje Öneri Formu
- EK 2:** Bütçe Tablosu
- EK 3:** Özgeçmiş
- EK 4:** Taahhütname
- EK 5:** Destek Yazısı (Varsa)

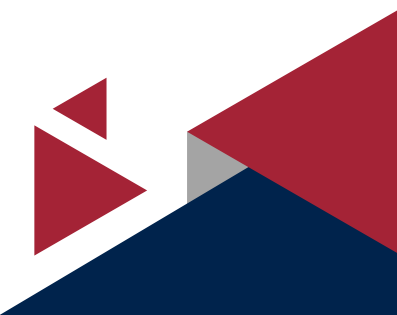
Proje öneri metninin dosya içeriğinde belirtildiği üzere **Arial 10 yazı tipinde**, her bir konu başlığında verilen açıklamalar göz önünde bulundurularak hazırlanması ve toplam **25 sayfayı** geçmemesi gerekir.

Bütçe tablosunda satın alınacak mal ve hizmetler için talep edilecek tutarlar **KDV dahil** olarak belirtilmelidir. Ayrıca insan kaynakları ödemeleri, “**maliyet**” olarak yazılmalıdır.

Başvuruların ekip olarak gerçekleştirilmesi durumunda proje ekibinin her bir üyesinin de özgeçmişi başvuruya eklenmelidir.

Başvuru sahipleri, rehberde belirtilen tüm koşulları kabul etmiş sayılır.

Proje önerisi kapsamında gerçekleştirilecek araştırma faaliyetleri, geliştirilecek prototip veya ürün çerçevesinde ilgili kurum/kuruluşlardan alınacak destek yazısı değerlendirme sürecine olumlu katkı sağlayacaktır.

3. Çağrı Takvimi

Başvuruların Alınması:	17/01/2025 - 04/04/2025
Çağrı Lansmanı (Çevrimiçi):	03/02/2025- 15.00
Değerlendirme ve Sonuçların İlanı:	02/06/2025
Sözleşme Onay Süreci & Oryantasyon:	01/07/2025

4. Değerlendirme

4.1 Ön Değerlendirme

Başvuruların tamamlanması akabinde İbn Haldun Üniversitesi IHUVATION Proje Destek Ofisi uzmanları tarafından (Sayfa sayısı, yazı tipi, format vs.) konusunda incelenecektir.

İnceleme sonrasında uygun formata sahip projeler için çağrı Değerlendirme Kurulu tarafından başvurular içerik değerlendirmesine tabi tutulacaktır.

Değerlendirme sürecinin tamamlanmasını takiben sürece ilişkin bilgilendirmeler, başvuran proje yürütücülerine e-posta yoluyla sağlanacaktır.

4.2 İçerik Değerlendirmesi ve Değerlendirme Kriterleri

Program kapsamında içerik değerlendirilmesi, aşağıdaki kriterler dikkate alınarak gerçekleştirilecektir:

- **Projenin Amacı Ve Hedefi (20 Puan):** Projenin amaç ve hedeflerinin belirgin, ölçülebilir, gerçekçi ve proje süresinde ulaşılabilir nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.
- **Özgün Değer (30 Puan):** Proje önerisinin ne ölçüde mevcut bilim/teknolojideki eksiklikleri ve/veya problem (ler)i ortaya koyduğu, bu eksikliklerin giderilmesi veya problemlerin çözümüne yönelik özgün ve yaratıcı/yenilikçi öneriler sunduğu ve/veya ilgili bilim/teknoloji alan(lar)ına metodolojik / kavramsal / kuramsal / pratik olarak özgün katkılarda bulunduğu açıklanmalıdır.
- **Yöntem (20 Puan):** Projede uygulanacak yöntem(ler) ve araştırma teknikleri ilgili olduğu alan ile belirgin ve doğru olarak açıklanmalı ve öngörülen amaçlara ve hedeflere ulaşmaya uygunluğu detaylandırılmalıdır.
- **Yaygın Etki (30 Puan):** Proje başarıyla gerçekleştirildiği takdirde projeden patent / tescil, faydalı model, lisans, yeni şirket kurulması, yeni proje üretilmesi, farklı bilim / teknoloji alanlarında kullanılabilme vb. gibi çıktı ve sonuçların elde edilebilme potansiyeli belirtilmelidir. Ayrıca, Proje çıktı ve sonuçlarının toplumsal sorunları çözme, ticarileştirilme, ilgili alanda ülkenin yurtdışına bağımlılığı azaltma ve / veya rekabet gücünü artırma potansiyeli detaylandırılmalıdır.

5. Uygulama

Proje sonuçlarının açıklanması sonrasında İHÜ ve proje yürütücüsü arasında destek sürecine ilişkin destek programı sözleşmesi imzalanır. Proje yürütücüleri, proje önerisinde yer verdiği faaliyetleri eksiksiz bir biçimde ve faaliyet çizelgesine bağlı olarak uygulamakla yükümlüdür.

Proje önerileri, en fazla 12 ay olacak şekilde planlanmalıdır. Desteklenmeye hak kazanan projeler kapsamında faaliyetlere en erken 7 Temmuz 2025 tarihinde başlanabilecek olup proje süresi ile ilgili olarak faaliyetlerin en geç 7 Temmuz 2026 tarihi itibarıyla sonlandırılması gerekmektedir.

Projelerin kabul alan toplam bütçelerinde süreç içerisinde kesinlikle artış gerçekleştirilmeyecektir. Kalemler arası bütçe aktarımı ve proje süre uzatımı ise yalnızca İHÜ onayı ile mümkün olacaktır.

Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerde fon veren kuruluş olarak İHÜ'nün desteği dijital ve basılı kaynaklarda logo kullanımının yanında aşağıdaki şekilde bir ibare eklenmesi yoluyla vurgulanmalıdır.

“Bu proje, İbn Haldun Üniversitesi tarafından “Toplum 5.0: Dijital Dönüşüm ve Sosyal Bilimler Proje Çağrısı” kapsamında desteklenmektedir. Burada yer alan içeriklerden ..... sorumlu olup, İbn Haldun Üniversitesi sorumlu tutulamaz.”

5.1. Proje Hak Sahipliği

Projelerden elde edilen bilimsel sonuçların telif ve fikri mülkiyet hakları ortak olarak yürütülecektir. Proje sonuçlarından yapılacak gelir getirici herhangi bir yayın veya uygulama için İbn Haldun Üniversitesi Rektörlüğü'nden izin alınması zorunludur.

6. İzleme Faaliyetleri

Destek alan, ara raporları ve nihai raporu sözleşmede belirtilen tarihlerde ve belirtilen formatta destekleyici dokümanlar ile birlikte ibraz etmekle yükümlüdür. İbn Haldun Üniversitesi ihtiyaç duyulması halinde, projeye ilişkin izleme faaliyeti gerçekleştirebilir veya destek alan kişi ile görüşme talep edebilir.

Ara raporları, sözleşme imza tarihinden itibaren **6 aylık periyotlarla** sözleşme eki olarak paylaşılacak formatta, finansal ve teknik bakımdan destekleyici ekleriyle birlikte **pdo@ihu.edu.tr** adresine gönderilmelidir.

Proje nihai raporu ise yine sözleşme eki olarak paylaşılacak formatta, finansal ve teknik bakımdan destekleyici ekleriyle birlikte proje bitiminden **2 ay içinde pdo@ihu.edu.tr** adresine gönderilmesi gerekmektedir.

7. İletişim Bilgileri

İBN HALDUN ÜNİVERSİTESİ

İHUVATİON Proje Destek Ofisi

e-mail: pdo@ihu.edu.tr

İletişim: 0(212) 692 0212- (1223)

Adres: Başak Mahallesi Ordu Caddesi F-05 Blok No:3

Başakşehir/İstanbul